

זמנים לשבת קודש

הדלקת הנרות	7.12
חצות היום והלילה	12.45
עלות השחר	3.52
נץ החמה	5.37
סוף זמן קריש	8.18 - ב
סוף זמן תפילה	10.22
שקיעת החמה	7.50
מוצאי שבת	9.05

פיק אבות פיקא

דמותה לתמר

גליון ט"א - שנה ו' - פנתם תשס"ט

יורל ע"י

התאחדות אברכים "יואל משה" ד'סאטמאר

נתיסר ע"י כ"ק מו"ר ובי"ק יו"ע
בנשיאות כ"ק מו"ר רבנו של"טא
בעז"ק יושלים תוב"א

מגיד תעלומה

בני ישראל לא הקריבו עולות במדבר

העשויה בהר סיני, הטעם כאשר עשיתם
בהר סיני. גם זה אות, שלא העלו עולות במדבר
אחר נסעם מסיני, כאשר פירשתי בראית
גמורות.

(אבן עזרא)

טענות של בנות צלפחד

ותקרבנה בנות צלפחד, כיון ששמעו בנות
צלפחד שהארץ מתחלקת לשבטים לזכרים ולא
לנקבות נתקבצו כולן זו על זו לטול עצה, אמרו
לא כרחמי בשר דם רחמי המקום, בשר דם
רחמי על הזכרים יותר מן הנקבות, אבל מי
שומר והיה העולם אינו כן אלא רחמי על
הזכרים ועל הנקבות, רחמי על הכל שנאמר
נותן לחם לכל בשר וגו' נותן לבהמה לחמה וגו'
ואומר, טוב ה' לכל ורחמי על כל מעשיו. (ספרי)

מספר בני לא נזכר בכתובים בשום מקום

שש מאות אלף ואלף שבע מאות ותשעים.
דע כי המספר הזה, גם אותו במדבר סיני שעלו,
"שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
וחמשים", לא נכלל בו כל ישראל, כי אין להם סוף
ותכלית, ולא ידענו מזה מספר כל ישראל, שהרי
ישראל לא נמנו כאן וכאן אלא, "מבן עשרים שנה
ומעלה כל יוצא צבא בישראל", ובדואי היו
בישראל אותם שהם מבן עשרים שנה ולמטה.
ושהם מבן עשרים שנה ומעלה כמה זקנים כמה
חולים וחלשי הכח ואינם מן המנין, לפי שלא היו
ראויין לצבא ואינן בכלל יוצאי צבא, ואם כן
מספר בני ישראל לא נזכר בכתובים בשום מקום
ולא ידענוהו כלל, כי מעת שירדו למצרים
בשבעים נפש, נשתלחה הברכה בהם שעלו
לשישים רבוא שיצאו משם הגברים לבד משה,
והם הם שקבלו התורה בחדש השלישי לצאתם,
ונשתלחה הברכה בהם עוד בחדש השני בשנה
השנית לצאתם מארץ מצרים שעלו לשישים
רבוא מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצאי צבא.
ולמדנו מזה שבהר סיני כשקבלו התורה היה
להם מספר ידוע, ובזמן מועט כמו עשרה חדשים
ממתן תורה עד שנמנו במדבר סיני עלה מספרם
לאין סוף. והאמת שאין ישראל באין בגדר חשבון,
ומעולם לא נודע מנינם בכל הדורות ולא נחקר
מספרם על זבון באחד מהזמנים, כי מי יוכל
לספור מה שחלד לספור ואין לו מספר, והנה הם
בהבטחת, "ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא
יספר מרוב", וכן אמר הקב"ה לאברהם, "ספור
הכוכבים", והבטיחו ואמר לו: "כה יהיה זרעך", וכן
מצינו במשה שאמר להם בשנת הארבעים,
"והנכם היום ככוכבי השמים לרוב", גם בלעם
מקטרג שלח העיד עלינו ואמר, "מי מנה עפר"
יעקב ומספר את רובע ישראל.

(רבי בחיי)

מילי מעלייתא

בדין הוא שיטול שכרו כיון שעצר בעד המגיפה

הנני נותן לו את בריתי שלום. ובמדרש (במדבר רבה כג, א), בדין הוא שיטול
את שכרו. הביאור, דכתיב (שעשה ג, א) "אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם
יאכלו". והענין, דיש ב' עניני מצוות, מצוה א' לנקום בעושי רשעה ולהדוף
פועלי און שלא ילמדו אחרים ממעשיהם, והמה לא יפריחו פרי רשעתם
בכרם ה', קהל ישראל, וכמו שאמר ר"א ברי"ש, קוצים אני מכלה מן הכרם.
בענין כזה ליכא השכר בעולם הזה, רק שמור הוא בעולם הגמול, כיון
שלא עשה טוב בעולם המעשה. לא כן הני מצוות אשר המה מפעולות
חסד וטובה, באלו אוכלים פירותיהם בעוה"ז, וכמו שמנו חכמים בריש
מפנים, יעו"ש. וז"ש "אמרו צדיק כי טוב" אם הוא צדיק שעושה רק טוב,
בוזה האופן אוכל פירותיהם בעוה"ז. לא אם הוא צדיק שעושה נקם ומקנא
דון עושי רשע. וידוע מה שדרשו ז"ל על "מה לך פה אליהו" (מלכים א, יט,
ט). ולכן כאן שפנחס עשה מעשה נקם, ודקר בחינתו אל בטן האיש, הלא
מצוה כזאת שהיא קטנה לכבוד ה', ולמען שלא יאמרו היתירו פרושים את
הדבר, ולא יסורו את לבב ישראל מזה בהזנותם עם בנות נכר, הלא ענין
כוזה תשלומי רק בעולם הגמול, לא כן עשה השי"ת, כי נתן לו פירותיו
בעוה"ז. וזה הוא שבאמת החלה המגפה, "ויעמוד פנחס ויפלא ותעצר
המגפה" (ותהלים קכ, ט) שעשה פלילות עם קונו (סנהדרין מז, א) ועצר המגפה.
א"כ הרי זה הצלת נפשות כלל ישראל, ופקדון נפשות רבות ולמוד זכות
על כלל ישראל, אשר על הדין לכה זכות אמרו (שבת קכ, ב) שאדם אוכל
פירותיהם בעוה"ז. לכן אמר הקב"ה, בדין הוא שיטול שכר, ש"השיב את
חמתי מעל בני ישראל" שעצר המגפה "לכן הנני נותן לו את בריתי שלום".
כן ביאור המדרש לדעת.

בדין שיטול שכרו בהאי עלמא, שיהיה שכר נצחי

במדרש על הפסוק לכן אמר הנני נותן לו את בריתי שלום. בדין הוא
שיטול שכרו, ע"כ וקשה הא אין הקב"ה מקפח שכר של שום בריה, ומה
זה שאמר דוקא אצל פנחס בדין הוא שיטול שכרו. וי"ל בהקדם הא דאי
בגמ' שכר מצוה בהאי עלמא ליכא. וכ' בס' עשרה מאמרות הטעם מפני
שהמצוה הוא נצחית לכן צריך להיות השכר ג"כ נצחית לפיכך שכר מצוה
בהאי עלמא ליכא. דימינו כצל עובר ואם ינתן לו שכרו ואחר כך ימות
א"כ לא יהי' השכר נצחית. משא"כ בהדחתו לא לאחר מיתתו א"כ יהי' השכר
נצחית. והנה אי' בזה"ק דפנחס כשהרג את זמרי נתקבצו כל שבטו של
שמעון ורצו להרגו פרחו נשמתו של פנחס ותכנס בו נשמת נדב ואביהו
וכו' עיי"ש. וזה הוא כוונת הפסוק פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, הול"ל בן
בנו של אהרן, אלא אף שהוא בן אלעזר, מ"מ הוא בן אהרן ממש, וזה בן
אלעזר בן אהרן. נמצא דלמדידן מה שפנחס כבר טעם טעם מיתה ותו לית
ליה מיתה אחרת אחריה דפנחס הוא אליהו. א"כ י"ל דהוה שאמר המדרש
בדין הוא שיטול שכרו דלגביה יהיה בחיים גם כן נצחית. חנוכה התורה

מלחמות ה'

ימי בין המצרים הונח גרמא להיברל ממלכות המינוח

ואלה הדברים צריכים להיות יסוד חזק
לכל החיים, שידע האדם ויכיר שמעצמו אינו
יודע כלום, ואין אנו עושים כלום ע"ד
עצמינו אלא ע"ד הראשונים, ואם אמרתי
אחכמה היא רחוקה ממני, שיתרחק ממני
הקשר עם דורות הראשונים, והוה מרגל
בפומיה של מין דו"ז זללה"ה, לפרש דברי
הגמ' (שבת קיב:) אם הראשונים בני מלאכים
אנו בני אנשים ואם ראשונים בני אנשים אנו
חמורים ולא נחמורו של רפ"י. הכוונה כי
היודע ומכיר גדול קדושת הראשונים ומעשי
תוקפם וגבורתם כמלאכי רוח משרתי אש,
ואינו ז' מדבריהם לנטות ימין או שמאל, כי
ירא לנפשו פן יבולע לו, אזי ע"כ בגדר אדם
הנהו, אך לא כן האנשים אשר נפשם רחבה
ופוערים פיהם לבלי חק לומר כי מותר
לחלוק על הראשונים, שהרי גם הם בנ"א
היו, עליהם יאמר שהם חמורים ואף לא
נחמורו של רפ"י, ע"כ.

ונאמנים אלה הדברים עכשיו כאשר
אנו נכנסים בחודש תמוז, החודש אשר בו
התחיל חורבן בית מקדשנו, ואמרו חז"ל
(ירושלמי יומא פ"א ה"א) כל דור שלא נבנה
ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו, והרשעים
הללו שהקימו מלכות של מינות באר"י
החליטו לערוך הבחירות להכנסת המינים
שלהם בחודש הזה, ואין זה מקרה, כי הוא
ממש בעתו ובזמנו, כי כעת בימי בין
המצרים אשר בכל שנה ושנה שלא נבנה
ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב, נמצא בכל שנה
ושנה יש חורבן חדש לבנין ביהמ"ק, והמה
הציונים שהם מעכבים הבנין ביהמ"ק
בימינו, הזמן גורם להם שיעשו עוד חורבן
הדת וחורבן היהדות בבחירות הטמאות.

ובעוה"ז גם יהודים מאמינים בה'
משותפתים במלכותם השפילה והאגודה
משותפתים בכל המלכות חלק חלק,
וצריכים לדעת שורש הדבר האין הגיעו
לככה להתדרדר מטה מטה ולהיות כאיש
אחד, החסרון היה משום שאמרו אחכמה
ולא רצו להביט אל מה שהורו הזקנים עד
עתה, וחשבו בלבם וכי מה בכך שכל גדולי
ישראל מדור הקודם התנגדו בתוקף לדעיות
הציוניות בכלל ולמדינה ומלכות בפרט, אין
זה כי אם בזמן ההוא אבל כעת הוא הכל
עתים חדשים, נשתנו העתים, וכהיום אנו
יותר מחוכמים מהצדיקים הראשונים
והקדמונים, וכן תתדרדו עד שנכנסו
ראשם ורובם בהממשלה הטמאה, ובכורן
הוא אלקינו שהבדילנו מן התועים, וחלקנו
היה שלא נפלנו בפח היצר, ולא נכנסנו לא
לתוך הממשלה, ולא בחוצה לה, רק
השללנו אותה לגמרי כאילו לא היה.

(כ"ק מו"ר רבנו של"טא, ב' ד"ח תמוז תשס"ט)

סדר הלימוד לפר' מט"ו - מסכת מכות

יום	א	ב	ג	ד	ה	ו	שבת
דף	ג	ד	ה	ו	ז	ח	הזרה

והסר ממני ומכל בני ביתי ומכל עמך בית ישראל

כל מיני חולי וכל מיני מדוה
וכל מיני דלות ועניות ואביונות

מדברי נ"ק מרז רבינו הגה"ק שליט"א

בעת סיום מסכת חגיגה והתהלת מסכת מכות

א סיום אויף אלע צרות ישראל

דער אייבערשטער וועט העלפן אז
מיר וועלן דורכלערנען מסכת מכות,

און דער אייבערשטער וועט העלפן
אז מיר וועלן מאכן סיום אויף מסכתא
מכות,

און דער אייבערשטער זאל העלפן
אז ס'זאל זיין אך טוב לישראל,

אז די מסכתא וואס מיר גייען
לערנען זאל ברענגען השפעות טובות
פאר כלל ישראל.

ניצול מדינה של גיהנם

אז חלילה ס'איז באשערט אויף א
איד מכות און יסורים, מוז דאס נישט
בפועל, אז מ'וועט לערנען מסכתא
מלקות איז מען אלע מכות אפגעקומען,

און דאס איז די קשר פארוואס
תלמידי חכמים איז נישט אור של גיהנם
שולט, ווייל יסורים ממרקיין עוונותיו של
אדם, קומט אז מ'לערנט מסכתא מלקות
איז דאך כאילו ס'איז געקומען אויף דעם
מענטש אלע מכות,

איז ער דאך שוין אפגעקומען דעם
גיהנם אויף דער וועלט, נו פארוואס זאל
זיך נאך קומען עונש אויף יענע וועלט,
וועגן דעם איז פאר א תלמיד חכם די
אור של גיהנם טאקע נישט שולט.

הייבט אן מסכת מכות! וועט איר זוכה זיין צום סיום הגדול

הסמ"ע סי' קפ"ב, בפירוש דברי הגמ' דברי הרב וכו', משום
שיכול המשלח לומר סברתי שלא ישמע לי לעשות ולכך
אין המשלח חייב עיי"ש, ולפי"ז י"ל דהא תינה באם הוא
עצמו טען כן סברתי שלא ישמע לי משום הכי אין המשלח
חייב, אבל אם הוא לא טען א"כ אנו לא מוציין למטען לי"ן,
דהא אין לומר שהמשלח סבר שלא ישמע לו דא"כ הי'
אומר כן, ומדלא טען ש"מ שהמשלח הי' סבור שישמע לו,
וממילא דאנן לא מצינן למיטען לי הכי, ולפי"ז י"ל ג"כ
במדינים דצוותה תורה לצרור אותם, דלכאורה אין לחייב
אותם משום דדברי הרב וכו', אך דהא הטעם הוא משום
שסובר שלא ישמע לו, אבל הם כוונו דייקא להחטיאם,
וזה"ל בנצליהם אשר נכלו לכם, דעיקר התחייבות להם הוא
רק משום המחשבה שכוונו להחטיא את ישראל, אבל על
עצם המעשה הי' יכולין לטעון דברי הרב וכו'.

(עצי חיים)

כי צוררים
הם
בנצליהם
אשר נכלו

לכם על דבר פעור. וקשה הלשון בנצליהם אשר נכלו, דהו"ל
במעשיהם אשר עשו, וכי לא חטאורק במחשבה לבד, ונראה
עפי"ד חז"ל בסנהדרין (דף כ"ט) מניין שאין מוציין למסית,
מנחש הקדמוני, דאמר ר' שמלאי, הרבה הי' לנחש לטעון
ולא טען, ומפני מה לא טען לו הקב"ה לפי שלא טען הוא,
מאי הו"ל למימר דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין
עיי"ש, והנה קשה להבין דמשמע דאי הי' טען הנחש כן הי'
טענה טובה, רק משום דלא ידע לטעון אנו לא טענינן לי,
וקשה אמאי לא מפיטר ממלא דהא באמת לפי טענה זו
פטור, והא אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו, ואטו משום
דלא ידע לטעון יתחייב אתמהא, ונראה לתרץ עפי"מ"ש

הרה"ק רבי סיני האלברשטאם זי"ע
מז' מיגראד - כ"ו תמוז תש"א

הרה"ק רבי סיני האלברשטאם מזמגראד זי"ע, נולד
בשנת תר"ל לאביו הרה"ק רבי ברוך מאירליץ זי"ע בנו של
מון הק' מצאנז זי"ע שבעת הווא כיון ברבנות בעיר
חדניק. הרה"ק ר' ברוך רצה לקחא את שם הילד כשם
חותנו זקינו רביה"ק ר' אלעזר ניסן טייטלבוים זי"ע
מדרוביטש, אבי חמיו רביה"ק ה"יטב לב" זי"ע אבל היות
שדוה ידוע במשפחת צאצאיו של רביה"ק ר' אלעזר ניסן,
שהקרא על שמו אנו מאריך ימים ל"ע לכן נסע הרה"ק
מגארליץ זי"ע לאביו הקדוש ה"דברי חיים מצאנז זי"ע
להתייעץ אתו בענין זה, ואמר לו מון הדברי חיים שיקרא
לילד בשם "סיני" שיש בו אותיות השם "נסן", והוסיף
הדברי חיים לברס שיזכה הילד לאריות ימים, וגדל לגאון
בתורה, סיני ושקור הרים, ואין ברכתו נתקיימה במלאה.

בשד הילד ון בשנים כבר נכחו בו סימני טהרה וכן

עילאי דה נסך על פניו, בעת הווא שד בטרם נכנס לשל
המצוות בחר בו הרה"ק רבי נפתלי ממצליץ זי"ע, כחות
לבית הצדקת חחמה ע"ה, וכשהגיע הרה"ק מזמגראד
זי"ע לפרקו, נשא אותה לאשה, הרה"ק ממצליץ הי'
מגדל אדמו"ר גאלצא בדורו, ונהל חצר מלכות
לתפארת, בדרך אבותיו הקדושים אבי זקנו הרה"ק רבי
נפתלי מראפשיץ זי"ע.

☆☆☆

את תורתו קדושתו שאב הגה"ק מזמגראד בעיקר
מאביו הקדוש, ומחדו הרה"ק משינאווא שחיבטוה למאד,
ומשד גאוני וקדושי דורו, כלימין של הרה"ק מזמגראד זי"ע
היו חטיבה אחת של דבקות בתורה, דהו מתמיד עצום ועסק
בתורה ובעבודה כל הימים לרבות הלילות בדבקות עצמה
בקדושה ובטהרה עד שצא שמו לתהלה ונתפרסם לגאון
מפלא, ושד בצעירותו החל לכהן כרב הצעיר בעיר גארליץ
לצד אביו, כמו כן עמד בקשר מכתבים עם גחלי דורו, עיין
בש"ת מהר"ש ענגל ח"ב סי' נ"הוסי"ז, ח"ג סי' מ"אושד.

☆☆☆

ויה - אין ויה אלא לשון צער - באלול תרצ"ט כשפרצה
המלחמה הטרדה, והרשעים הקלאסים ימ"ש, התחילו
לכבוש את ארץ פולין, ברח עם בני משפחתו מהעיר קראקא,
וכך עברו עליו הימים הנוראים כאשר הוא נע ונד מעיר לעיר,
עד שבחסדי השם הגיע בימים הושענא רבה שנת ת"ש לעיר
לדמיה, שהיה בצידה של מלכות חסידא, וכך ניצל בעזרת
הש"ת מצפרני הרשעים ימ"ש.

כשהגיע לעיר לדמיה כבר היה סמוך
לכניסת החג שמני עצרת והלכו תיכף לטובל
בנהר לכבוד יו"ט, ואח"כ הלכו לבית הכנסת
המרכזי של העיר, שהיה מלא וגדוש מתושבי
העיר וממאות הפלטים, כשהגיע לבית
המדרש קבלו אותו בכבוד גדול, והושיבו
במזרח לימין ארון הקודש, ויה אחרי
התפילה, כשהתחילו לערוך את ההקפת
הכרז הגבאי, מורה מורה ר' חב בעריש בן
מורה מורה ר' יעקב מסבד בהקפה א',
והכוונה הייתה להגאון מטשעבין זצ"ל, שהיה
מחותנו של הרה"ק מזמגראד זי"ע, (שבו
הגה"ק ר' בחן דה חתנו של הגאון מטשעבין) ושני
המחותנים האלה היו קשורים באהבה
ובידידות נפלאה, וכאן עמד הרה"ק
מזמגראד זי"ע מימין הארון קדוש והגאון
מטשעבין משמאל, ולא ידע האחד על השם
בזמן התפילה ששניהם היו פליטי חרב. ויה
בשמעם את הכרזת הגבאי התקדו מד זה
לזה, ונפל האחד על צואתו השני ובכו. והודו
לה' על הניסים שעשו להם, ומשם הוגלה
לסיביר, ושם עלתה נשמתו בטהרה בימים כ"ז
תמוז תש"א, ושם חלקת מחוקק ספן.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

ישא ברכה מאת ה'

בעבור עלינו המעמד המרומם
סיום מסכת חגיגה

הגנו בזה להביע ברכותינו ותודותינו להני נדיב לב אשר נדבנו את הוצאות הסעודה
לכבודו של תורה ולרנל יומא דהילולא של בעל אור החיים הק' זי"ע

הנהיג אבדק'ק נאנאש שליט"א	מוהר' שמוען שמחון שליט"א
הרה"ק ר' מואר סימאן שליט"א	מוהר' משה צבי סופר שליט"א
מוהר' בערל גראס שליט"א דעני' ר' יחזקאל ב"ר אליהו ד"ר	מוהר' שמואל שמעלקא קליין שליט"א
מוהר' דוד אלכסנדר עקשטיין שליט"א	מוהר' יואל ברמיי קליין שליט"א דעני' ר' מנחם זאב ב"ר יעקב
מוהר' ישראל מרדכי פעלבערבוים שליט"א	החלוצ נענדבו עיי מוהר' יואל היילברון שליט"א

יהי רצון שזכות תורתנו הקדושה וזכות בעל ההילולא זי"ע
יגן עליהם להתברך בכל מילי דמיטב אמן

המערכה על טהרת החינוך בעיה"ק ירושלים תובב"א

• הגאון ר' מאיר אויערבאך עומד
לצידו של הגרי"ב צוועבענער

והנה למכתב זה שכתבו ממוני הכוללים למערכת כתב העת 'המגיד', אשר בה הפכו בזכותו של הרה"ג ר' ישכר בער צוועבענער זצ"ל, הצטרף גם הגאון ר' מאיר אויערבאך זצ"ל, שהיה ראב"ד בכוללות האשכנזים בירושלים עיה"ק, ואלו דבריו:

דברי כבוד הרבנים ומנהלי כולל אונגארין הי"ו כנים ואמיתיים, רע ומר איככה השקר פרש כנפיו גלוי לעין כל לחפות דברים על איש ת"ח יקר ונכבד במעלות בן לגאון וצדיק הדור שליט"א והוא עצמו ת"ח אשר מיום תקע אהלו בקודש זה קרוב לשמונה שנים, מש מאוהל התורה והיא לא ובעל מידות ושמן דבר רע ח"ו לא נשמע עליו, ואף בדברים הנוגעים ליראת השם איננו קופץ בראש בלעדי הפעם כי יחס לבנו יען קרא וידע מאד ממ"ע הישראליים דרכי האיש ד"ר גרעטץ כי לקח לו קרנים לכפור במשנה ותלמוד ואף בשעה"ש שהוא קודש קדשים וקהלת הטמאים ידים ידים הרים ידיו בהם דופי בדברים מרים, וכל העדה בשגה כי לא ידעו פרי מעללי האיש הנזכר, קנאת השם צבאות ורוחו החל לפעמו בראותו האיש הזה עומד בבית הכנסת ולמען ידעו כל העם מדרכיו גילה שמץ דבר מאורחותיו ודבריו אשר מראש לא בסתר דבר רק בדפוס לעיני כל העמים, יאמרו נא אנשי אמת צדיק מה פעל עון זזה בהגלותו אפס קצוהו ברבים למען לא יכשלו אחיו בו האחוזים וקשורים בחבלי האמונה בתורה שכתב ושבעל פה ויראת השם האמיתית.

• הילדסהיימר לימין
המוסד המוחרם

המערכה גברה
לאחר שר' עזריאל

הילדסהיימר שהיה ראש 'ביהמ"ד' לרבנים' בבערלין, הצטרף גם הוא להיות מתומכי בית היתומים המוחרם

הלזה, בהיות שר' עזריאל זה היה ידוע מאז ומקדם בשיטתו הפשדנית, ואף בקונגרס נציגי הקהילות הקדושות שבהונגריה, שבו נפלה ההכרעה למען הקהילות הנפרדות, וגדולי ישראל הלא המה, הכתב סופר והמהר"ם ש"ק ורבי אברהם שאג זצ"ל, הכריעו להפסד מקהל מרעים מצדדי הריפורם כעדה מיוחדת, גם אז לא היה איתם ר' עזריאל זה בדעה ובעצה אחת, וגם בעניני חינוך היתה עמדתו שונה מדעת גדולי ישראל, וגם הקמת בית מדרשו שבערלין היתה מאחר שמתוך התנגדותם של גדולי ישראל במדינת הונגריה לא הצליח בכך.

• הילדסהיימר חוזר בו

הצטרפותו של ר' עזריאל לחוגי הריפורמה, שאמרו לייסד את בית היתומים בירושלים, היה מעין מוקש ליהודי ירושלים, ומתוך כך הוא נפגע קשות במערכה זו עד שהוכרח לחזור בו.

• ד"ר מרדכי הורביץ מודס את
חסותו על המוסד

אולם את מקומו קיבל מחליף גרוע יותר, בהיות שרבה של הקהילה הכללית בפראנקפורט דאז, ה"ה ד"ר מרדכי הורביץ, החליט לטול

את המוסד תחת חסותו למורת רוחם של אנשי ירושלים, וגדולי ישראל נאלצו לצאת למלחמה נגד הצטרפות נושאי איצטלה רבנית לימין המהרסים.

• המחנה חיים, ורבי הלל
מקאלומייא בראש המערכה

כבשאר מערכות החינוך התייצבו לעזרתם של אנשי ירושלים וחכמיה, גדולי ישראל שבחוץ לארץ, ובראשם הגה"ק רבי חיים סופר זצוק"ל, בעל מחנה חיים, שהמשיך כאן את המאבק שעוד התחילו בחו"ל נגד הילדסהיימר וחבריו, ופנה במכתב סוער אל הגה"ק רבי הלל מקאלומייא זצוק"ל, בבקשה שיעורר את רבני ירושלים שיחרימו מיד את התומכים בהקמת בית היתומים הלזה, וכה הוא מבקש במכתבו:

לכתוב אגרת לשם שידעו כי השם לא יסלח להם אם לא יאספו אסיפות גדולות להחרים ולנדות את האיש אשר ישלח ידו בזבול, ולהעמיד צלם בעה"ק עיר ה' שמה, וידעו כי בנפשו הוא, ואכן נענה ר' הלל לבקשתו והסעיר את רבני ירושלים בקריאותיו למלחמה.

• חידוש האיסור

ובשנה הריא שנת תרל"ג, חודש האיסור על בתי הספר החילוניים, ופורסם בשם 'להט החרב' וזהו תוכן דבר האיסור:

והנה על כן, כי פחד ורעדה ופלצות תשבר רוחינו בפחדתנו לבנינו, מפחד יום הבא, אולי יקומו חושבי מחשבות כאלה לפרוש רשת רבנינו, ואך אם יצליחו למצוא נער אחד מכל קהילותינו למשכו ברשתם, באמור לו כי ילמדוהו דרכי התורה והיראה,

ולמודי המלאכה יהיו מעולפים בספירי האמונה ושמירת התורה, ככה יצודו אם גם נפש אחד, לבנינו דוי, וחייבים אנחנו לדאוג מראשית אחרית, ובפרט כי חוששנו מחטאת נערים פורקי עול בעוה"ר אשר עתה פחד הרבנים והמנהלים עליהם, ואז יאמרו שפתינו איתנו מי אדון לנו, ומי זה אשר עיניו השע מראות הסכנה העצומה הכרוכה בעקיבה של הדבר המר הזה אשר ישימוהו כמו מתוק מתחילתו, על כן נקלנו ונתאספנו יחד כאיש אחד בלב אחד, וקני כוללות ירושלים ומנהליהם וראשיהם ויח"ס וכל בני דעה, וחדשנו עלינו ועל זרעינו ועל כל מקהלות כוללות האשכנזים שבירושלים וכל אה"ק ת"ו, את האיסור הרובץ עלינו מרבנינו וגאונינו מלפנים, אשר אין צריך לחדשו, כי יצא דבר האיסור הנורא מתחת ידי גאונים גדולי וצדיקי עולם, ובכל זאת הננו בכל לבבינו ובכל נפשנו, לחדש את האיסור על כל הלומדים בבית הספר זולת לימוד תוה"ק לבדה, או אומנות...

• רבני שאר ערי ארצה"ק
מצטרפים לאיסור

והנה בעיר הקודש ירושלים לבד חתמו על האיסור למעלה משלש מאות רבנים וחכמי הישיבות, והצטרפו אליהם גם יתר רבני ארץ הקודש הלא המה, רבה של עיר הקודש צפת הגה"ק רבי שמואל העליר זצוק"ל, והגה"ק רבי אליהו סלימן מני זצוק"ל, רבה של עדת הספרדים בעיר האבות חברון ומגדולי התורה בארץ ישראל.

• בעל לב העברי יוצא בקריאה
נלהבה

והנה חתנו של הגה"ק ר' הלל מקאלומייא זצ"ל, הלא הוא הגה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זצוק"ל בעל 'לב העברי', פרסם גם הוא קריאה נלהבת בשם 'קול נהי מציון', בהם גינה קשות את רבני גרמניה, שהצטרפו אל יחזמי בית היתומים.

• גדולי ירושלים מונים אל
הילדסהיימר

וגדולי ירושלים פנו אל הילדסהיימר בעצמו, והזכירו לו את דעותיו האפיקורסיות של גרץ ואלו הם דבריהם:

הלא זה האיש כנמרוד גיבור ציד, הרים ידו בכתבי הקודש, לחלל כל קדשי בני ישראל לשום קודש קדשים לשמצה, ובזה ולענה לו לכתוב תהו ורעות רוח על רבותינו חכמי המשנה והגמרא, וקרא דרור ללשונו, ושתה בשמים פיו לאמור, אין משנה תורה מן השמים ואיככה איש משלומי אמוני ישראל, השלם באמונת חכמים ודברי רז"ל בכלל, יסור לבבו להטות אוזן לשפת חלקות מאיש כד"ר גרץ, ואם בחבריו, אשר בהתחברו עמו וכמרגלי אה"ק יתהלכו בה איזה ימים להם נתן אמון מה תמה נקרא...

ובשולי המכתב באו על החתום, כל ראשי הציבור בירושלים, ובראשם הגה"ק רבי מאיר אויערבאך זצ"ל, והגה"ק רבי משה נחמיה מחאסלאוויץ זצ"ל.

• מכתבו של המהר"ם שיק

גם הגה"ק המהר"ם שיק זצוק"ל, יצא במכתב גלוי ואלו דבריו:

אשרי אדם מפחד מהשולע"ן, בראותינו ונשים לב מה היה בפראג וברסלוי וברלין, שהיו מלאות חכמים וסופרים, שומרי תורה, ועכשיו נתקיים בעו"ה ואתם תלוקטו אחד לאחד, מה גרם להם זאת, ומי הוא אביהם, אבות נזיקין, השולע"ן והלעהרעהרס הרשעים הפושעים, אשר בילדי נכרים יספיקו, הם חרבו את כל נאות יעקב.

המשך יבוא אי"ה

חברת יסודי התורה
מייסדת תנועת התורה והמצוות
מייסדת תנועת התורה והמצוות
מייסדת תנועת התורה והמצוות

בואו חשבון!
טויזנטער אידן האבן שוין דורך געלערנט
די ערשטע עמודים
פון מסכת מכות

פרשת פנחס	
יום א	יום ב
יום ג	יום ד
יום ה	יום ו
יום ז	יום ח
יום ט	יום י
יום יא	יום יב
יום יג	יום יד
יום טו	יום טז
יום יז	יום יח
יום יט	יום כ
יום כא	יום כב
יום כד	יום כה
יום כז	יום כח
יום כט	יום ל

איר מענט זיך נאך יעצט מיט כאפן
כולא בתר רישא גריירא!

חברת יסודי התורה
מייסדת תנועת התורה והמצוות
מייסדת תנועת התורה והמצוות
מייסדת תנועת התורה והמצוות

מהיל אל היר
הדרן עלך מסכת חגיגה

זאגט די הייליגע משנה
כיצד העדים נעשין וזממים...

שמעלט אייך נישט אפ
כן תעזרני להתחיל ולסיים
מסכת מכות

עניני מאכלי שבת (טז) בציעת החלות

אחיזת הלחם בשעת הברכה
אין לבד קודם שיתפוס הלחם. (שולחן ערוך סי' קס"ז)

יאחזנו בשתי ידי

יתן שתי ידי על הפת בשעת הברכה, שיש בה י' אצבעות, כנגד י' מצוות התלויות בפת. (שולחן ערוך סי' קס"ז)

הגבהת הפת

כשיאמר השם יגביה הפת, ובשעת יגביה שתייהם. (מגן אברהם סי' קס"ז)
ובמילת המוציא תגביה שני ידיך האוחזות בלחם למעלה מעט. (שער המצוות)

יארץ בה"א

ויארץ קצת בה"א דהמוציא, הארי" ז"ל, וכ"כ בשער המצוות. (באר היטב סי' קס"ז)

לב לא יאכל כבהמה

הדרך תכונן לעבודת השם הוא שכל דבר שעושה יהיה בזה במיתנות כו', וכמאמר סעודה שהטאך ממנו משוך יד הימנה, אינו אומר אל תאכל כלל, שאם כן ישאר רעב, אלא משוך יד משך ולתבונן קצת, ואח"כ תאכל בכוסה ולא יהיה כרעפתו, וכן בכל החמשה חושים ולכן אמרו רז"ל יארץ בה"א של המוציא לכוונה הנ"ל, להתבונן מעט לב לא יאכל כבהמה. (שארית ישראל)

דקדוק התיבות

יתן ריוח בין לחם ובין מן, (שולחן ערוך סי' קס"ז)

בני הבית יוצאים יד"ח ע"י שמיעת הברכה, והאכילה מאותו פת

והם יוצאים ידי חובתם במה ששומעים ממנו ברכת המוציא שמברך על לחם משנה, ואוכלים מאותו לחם משנה. (שולחן ערוך הרב סי' רע"ד)

צריכה ליהרר שתייה שומעת

ועל כל פנים צריכה ליהרר שתייה שומעת, ולא כאשר רמזנו אצל המוני עם שבשעה שהבעל בוצע על שתי הככרות היא יוצאת ונכנסת. (ליקוטי מהר"ם)

אפשר לצאת ידי חובת לח"מ גם בטרם נטל ידי

כתבתי במקום אחר שיוצאין ידי חובת לחם משנה בשמיעה מבוצע, גם שלא נטל ידי אז עדיין, וכמו שיוצאין ידי חובת ברכת כיסוי הדם קודם שחטו, מכל מקום אם היה דעות שעל ידי עכבו יותן לו לחם משנה, אינו יוצא ידי חובתו. (אשל אברהם, ב"ט שאטש)

דרך קבע

אם היו שנים או רבים אחד מברך לכולם, ודוקא הסיבו שהוא דרך קבע, הגה, או בעל הבית עם בני ביתו דהוי כחסיבו. (שולחן ערוך סי' קס"ז)

מסכת מכות מסכתא בפני עצמה או לא

כתב הרמב"ם בהקדמה לפירוש המשנה: אבל מסכת מכות בכמה העתקות היא מחוברת למסכת סנהדרין ונחשבת עמה, שכיון שאמר אלו הן הנחנקין הסמיכו לו ואלו הן הלוקין, ואין זה נכון, אלא היא מסכתא בפני עצמה, ונסמכה לסנהדרין לפי שאין מלקין ועונשין אלא הדיינים, והוא מאמר ה' והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשתתו.

'תנא התם קאי' אסוף המסכתא או אסוף הלכות המסכתא

דף ב. תנא התם קאי: כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה, חוץ מזוממין בת כהן ובעלה וכו', ופירש"י: התם קאי, מסנהדרין סליק, דתנן בשילהי אלו הן הנחנקין, דהוא סיומא דסנהדרין, דיש זוממין שנשנתו במקצת מדין הזמה, כדקתני כל הזוממין מקדימין לאותה מיתה, כלומר אין להם לצפות מיתה אחרת, אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר בה דינו של נדון. דהיינו שפרק אלו הן הנחנקים היא סוף מסכת סנהדרין, ותנא התם קאי. אמנם רש"י במס' סנהדרין (דף צ. ב.), כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, מעיקרא איירי בארבע מיתות, ומפרש ואזיל להו לכולהו, והדר מפרש הני דאין להם חלק לעוה"ב. דהיינו שהפרק האחרון במס' סנהדרין היא פרק חלק, ותנא התם קאי. והדבר מובאר ביותר בחכמת שלמה (להמחיש) במס' סנהדרין (שם) שכ' וז"ל: רש"י בס"א כצ"ל כל ישראל יש להם חלק לעוה"ב, הך בבא אינו מזו המשנה אלא אגדה בעלמא, וכתובה כאן כדי להתחיל הפרק בדבר טוב, אבל רישא דפירקין הכי, ואזיל שאין להם חלק לעוה"ב, ומהדר אהך פירקא דלעיל ואילו הן הנשפרים, ונראה למורי דאלו הן הנחנקין, ראוי שיקדים לפרק ז', דמעיקרא איירי בארבע מיתות כו' כצ"ל: דהיינו כנ"ל שמש' סנהדרין מסתיימת בפרק חלק.

אמנם התו"ט מס' סנהדרין (פרק י"א) האריך בענין זה ומסיק שהרמב"ם ושאר המפרשים סבירא להו שאלו הן הנחנקים היא סיום מס' סנהדרין, כדבר רש"י במכילתין וא"ד: כל ישראל וכו' - כתוב בפירוש רש"י (בהגהתו של בעל חכמת שלמה) ונראה למורי דאלו הן הנחנקין ראוי שיקדים לפרק זה. דמעיקרא איירי בארבע מיתות ומפרש ואזיל להו לכולהו. והדר מפרש הני דאין להם חלק לעוה"ב. עכ"ל. ועפ"י הדברים האלה הסופרים ומדפיסי הגמ' סדרו לזה הפרק לאחרונה אחר הנחנקין אבל בגמ' ירושלמי ששם לא ראו לשון רש"י לפנייה הונח במקומו הראשון לפני הנחנקין. וראיתי שזו היא נוסחת הרמב"ם כמו שאכתוב לשונו בפתיחת מס' מכות. גם באבות מרגלא בפומיה לזכור פ' חלק בשם העשירי לפרקי סנהדרין. ולפיכך אני אומר לקיים גרסא זו. ושהיא עיקרית. וזה לפי שבפרק הזה מבאר דיני עיר הנדחת שזכר בפרק הקודם אלו הן הנחנקים. ורצו אנשי עיר הנדחת. ומשלים דיני רוצח והנמשך אליו מדין התערבות ושיש בו חיוב שתי מיתות ומי שלקח ושה. וזכר שממיתין אותו במיתה שאינה מהארבע מיתות. ואגב זה שונה גם כן הדומים לזה ואגב טמא ששימש. תני נמי זר ששימש. ועכשיו הוא מן הראוי להשלים ג"כ דיני עיר הנדחת. אלא מפני שרוצה להזכיר שאין להם חלק לעוה"ב. הוכרח לבאר תחלה שיש לכל ישראל חלק לעוה"ב. ואע"פ שכל ישראל ר"ל אפי' חייבי ד' מיתות ביד' כמ"ש הר"ב. ולפי זה הי' יותר ראוי שזה הלשון יסופר אחר הנחנקין. כדי לכוללם ג"כ. מ"מ מפני תשלום דין עיר הנדחת שבזה הפרק יש לו דין קדימה. ואגבן הוצרך להקדים כל ישראל יש להן חלק לעוה"ב, וא"ל לגי' בעל חכמ"ש שבפ"י רש"י כתוב דכל ישראל אגדה היא. והתחלת הפרק ואלו שאין להם חלק לעוה"ב. אפי' משום עיר הנדחת שונה זה הפרק קודם. ומקדים כל שאין להם חלק לעוה"ב ואין ראוי שייפסק בדין נחנקין לדיני עיר הנדחת. שכבר בא זכרם בפרק הקודם אלא ראוי הוא לסמכם כן נראה בעיני. ועוד יש לי ראי' בר"פ דלקמן כמו שאכתוב שם בס"ד. ובריש מכות כתוב בפרש"י בהדיא דהנחנקין הוא סיומא דסנהדרין. ועוד כתב התוספות יום טוב מסכת סנהדרין (פרק י"א) וז"ל: ונראה לי לפי שראה התנא להתחיל המסכתא שאחרי זאת בדין עדים זוממין מאחר שזכרם בזה הפרק. וכדאיתא בגמרא דהתם. תנא התם קאי כל הזוממין וכו'. לפיכך ראה כי טוב שיוזכר א"א זוממין וכו' באחרונה. כדי שכאשר יבארם יהיו בסיום הפרק. ויסמוך אליו תחלת מסכת מכות המתחלת בדין עדים זוממין. ומכאן ג"כ ראי' להקדים פרק חלק להנחנקין.

קהל ימב לב די'סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פעילות ירושלים תובבא

ברכת מזל טוב

באותות כבוד ויקר וברנשי גיל ושמחה, הגנו משגרים בזה
ברכותינו ואחולנו, אל מול דהיינו אנשי פעילות.

הרה"ח ר' אשר אנטשיל שווארץ הי"ו

לרגל הכנס בנו לעוה"ב
ה"בר מצוה" ביום ראשון באולמי "יהוד"
רח' גרוסברג פנת ברוכים

הרה"ר יודא לייב בענעדיקט הי"ו
לרגל הולדת בתו

הרה"ר שמעון דוד דאוידאוויטש הי"ו

לרגל הולדת בתו
היקדושה רבה בבית מדרשו "ברך משה"

הרה"ר אברהם יעקב יהודה געלבער הי"ו

לרגל הולדת בנו
ה"שלום זכר" בבית חתונה רח' בתי מילנר 10

וזאת הברכה, שתרו רוב נחת דקדושה
מהם זמכל יוצאי חלציהם.

ברכת מזל טוב

בסימן טוב ובמזל טוב, אביע
ברכות לרוב, אל ידידי האברך
הנעלה, פאר המעלה, חביב ואהוב,
לב זהב. שמו מפארים, בהילולים
ותוארים, ה"ה

הרה"ר שמעון דוד
דאוידאוויטש הי"ו

לרגל הולדת בתו למז"ט

יה"ר שיזכה לגדלה ולחנכה ע"ד
התורה והיראה, וירוה ממנה ומכל
יצ"ח רוב נחת דקדושה, במדה
גדושה, עדי נוכה לביאת משיח
צדיקנו, אמן כן יהי רצון

כעתירת וברכת ידיך
יהושע קליין

שיר המעלות לדוד

בשירות ותשבחות, רב ברכות, בזה נשלחות, אל כבוד האברך החשוב,
זר זהב לו סביב, נודע במעלותיו, חן הוצק בשפתותיו.

הרה"ר שמעון דוד דאוידאוויטש הי"ו
לרגל שמחת הולדת בתו למזל טוב

יה"ר שתזכה לגדלה ולחנכה ע"ד התורה, ולרוות רוב נחת בשמחה ואורה.

הכ"ד המברכים בברכת רעים:
אלטר משה קליין (קריית יואל), יואל קליין.

הוצאות הגליון
מתנדב ע"י

הרה"ר אברהם יעקב
יהודה געלבער הי"ו
לרגל הולדת בנו למז"ט

יהוד"ה אתה יודור אחיך

ברגשי גיל וחדוה, נשגר בזה ברכת מזל טוב,
קדם אחינו היקר, הוגה באהלי תורה, אהוב
למקום ולבריות, ה"ה

הרה"ר אברהם יעקב

יהודה געלבער הי"ו

לרגל הולדת בנו בכבוד פמ"ט בשע"מ"א

יעזרהו הקב"ה לגדלו ולחנכו לתורה ולחופה
ולמעש"ט וירוה ממנו רוב נחת דקדושה אכ"ר

כ"ד אחיך, השמחים בשמחתך

יואל, מרדכי, משה מתתיהו